

**КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ
БІЗНЕСОМ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Стасишин
(підпис)
“ ____ ” _____ 2023 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА В ПУБЛІЧНОМУ
УПРАВЛІННІ**

галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»

спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

спеціалізація: «Публічне адміністрування та управління бізнесом»

освітній ступінь: бакалавр

ЛЬВІВ 2023

Програма навчальної дисципліни «Національна безпека в публічному управлінні» для студентів за галуззю знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» спеціалізації «Публічне адміністрування та управління бізнесом» освітнього ступеня бакалавр

«28» серпня 2023 року – 8 с.

Розробник: Маліновська О.Я., доцент, к.е.н., доцент кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом

**Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом
Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.**

Завідувачка кафедри _____ Комарницька Г.О.

**Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.**

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна побудована на ідеології системного вивчення комплексної проблеми забезпечення національної безпеки і має за мету перейти від теоретичних підвалин загальної теорії національної безпеки до її застосування в практичній державно-управлінській діяльності фахівцями, діяльність яких пов'язана з експертно-аналітичною, консультативно-дорадчою та організаційно-розпорядчою діяльністю у сфері міжнародної та національної безпеки.

Дисципліна «Національна безпека в публічному управлінні» входить до складу дисциплін циклу професійної та практичної підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» спеціалізації «Публічне адміністрування та управління бізнесом».

Предмет навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є розгляд концептуальних засад реалізації національної безпеки у публічному управлінні в умовах підвищеного рівня безпекових загроз та аналіз складових елементів національної безпеки в контексті глобалізаційних впливів та трансформаційних процесів системи публічного управління України.

Мета навчальної дисципліни

Ознайомлення студентів із основними теоретичними положеннями політики національної безпеки та нормативно-правовими актами, що регламентують суспільні відносини в цій сфері; сформування повного й системного уявлення про національну безпеку та її структуру; формування глибоких знань і практичних умінь щодо розробки та управління системою національної безпеки України; ознайомлення з особливостями, принципами, задачами та методами публічного управління у сфері національної безпеки.

Основні завдання

Завданнями вивчення дисципліни є: оволодіння теоретичними знаннями з питань публічного адміністрування в сфері національної безпеки; формування у студентів комплексного уявлення про основні цілі, завдання та ключові напрямки державної політики України в сфері національної безпеки, вмінь і навичок самостійного пошуку шляхів її реалізації з метою забезпечення національних інтересів і безпеки держави, суспільства та окремих громадян.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Дисципліна вивчається після навчальних дисциплін: «Вступ до фаху. Теорія та історія управління», «Регіональна економіка», «Макроекономіка», «Теорія та практика публічного адміністрування».

Вимоги до знань і умінь

знати:

- знати теоретичні та прикладні засади публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень, управління ресурсами.
- знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції;
- теоретичні основи і нормативно-правову базу системи забезпечення національної безпеки;
- концептуальні підходи щодо забезпечення національної безпеки та чинники, які визначають їх вибір;
- основні положення національних інтересів безпеки, загроз безпеці для формування та здійснення державного управління національною безпекою;

- організаційно-правові засади стратегічного планування забезпечення національної безпеки;
- основні види національної безпеки, методичні основи оцінки рівня забезпечення національної безпеки за рівнями.

уміти:

- розробляти, фахово аналізувати інформацію, оцінювати повноту та можливості її використання для забезпечення національної безпеки;
- здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України, яка базується на інноваційному розвитку, управлінні ризиками та якістю;
- здійснювати аналіз об'єкта безпеки, попереджати та нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України;
- надавати органам публічної влади та формувати пропозиції щодо застосування механізмів реалізації стратегій при стратегічному управлінні у сфері національної безпеки;
- приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

Назва рівня сформованості вміння	Зміст критерію рівня сформованості вміння
1. Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені даною навчальною програмою
2. Алгоритмічний	Вміння використовувати знання у практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій
3. Творчий	Здійснювати евристичний пошук і використовувати набуті знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Навчальна програма складена на 5 кредитів.

Форма контролю – залік.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Національна безпека України: основні категорії та поняття.

Тема 2. Система забезпечення національної безпеки.

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки.

Тема 4. Сучасний стан та загрози національній безпеці.

Тема 5. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки.

Тема 6. Національна та міжнародна безпека: сутність, типологія, пріоритети.

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Національна безпека України: основні категорії та поняття

Національна безпека і безпекова політика. Політика національної безпеки: поняття, структура, принципи формування. Основні причини формування політики національної безпеки. Мета та головні завдання політики національної безпеки. Шляхи реалізації політики національної безпеки.

Суспільні відносини у сфері національної безпеки як об'єкт права; предмет та методи дослідження. Національна безпека як правова категорія. Генезис загальної теорії національної безпеки. Становлення та розвиток правових засад національної безпеки.

Поняття та зміст системи національної безпеки. Структура системи національної безпеки та її характеристика. Складові системи національної безпеки.

Інтереси суспільства, функції держави, права, свободи та обов'язки людини і громадянина у сфері національної безпеки. Правові основи захисту прав і безпеки людини та громадянина. Співвідношення прав суспільства на безпеку та прав людини і громадянина.

Проблеми правового визначення пріоритетів національних інтересів. Принципи забезпечення захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави від зовнішніх та внутрішніх загроз національній безпеці України.

Тема 2. Система забезпечення національної безпеки

Становлення і розвиток системи забезпечення національної безпеки. Об'єкти та суб'єкти забезпечення національної безпеки. Принципи системи забезпечення національної безпеки та їх характеристика. Формування та реалізація державної політики з питань національної безпеки. Становлення і розвиток системи державного управління у сфері національної безпеки, стратегія і тактика забезпечення національної безпеки. Роль держави і права у забезпеченні національної безпеки. Протидія міжнародному тероризму як фактор забезпечення національної безпеки.

Теоретико-правові та прикладні проблеми становлення й розвитку державних і недержавних суб'єктів сектору безпеки, їх правовий статус, функції та компетенція, координація діяльності та організація взаємодії.

Застосування сил і засобів забезпечення національної безпеки. Правове регулювання комплексного кадрового, інформаційного та інших видів ресурсного забезпечення діяльності суб'єктів забезпечення національної безпеки.

Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на систему забезпечення національної безпеки. Основні напрями підвищення ефективності системи забезпечення національної безпеки.

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки

Поняття та зміст нормативно-правового забезпечення національної безпеки. Система нормативно-правового забезпечення національної безпеки. Два рівні нормативної бази, якою керується система забезпечення національної безпеки. Загальна характеристика Закону України «Про національну безпеку України». Нормотворчість в системі забезпечення національної безпеки: її цілі та завдання.

Стратегія національної безпеки України в сучасних умовах: завдання та проблеми реалізації. Гарантії забезпечення національної безпеки.

Тема 4. Сучасний стан та загрози національній безпеці

Національна безпека України в сучасних умовах: ризики та фактори впливу. Оцінка стану забезпеченості національної безпеки України. Вплив соціально-економічних, інформаційних та політичних чинників на забезпечення національної безпеки.

Сучасна ситуація в сфері забезпечення національної безпеки, пріоритетні завдання. Виклики та загрози національній безпеці. Стратегія національної безпеки України. Публічне управління в сфері національної безпеки. Шляхи вдосконалення системи національної безпеки. Стратегічні завдання держави у сфері національної безпеки.

Захист конституційних прав людини та гарантування її особистої безпеки в умовах сучасних викликів та загроз.

Тема 5. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки

Національна безпека як об'єкт публічного адміністрування. Поняття публічного управління у сфері національної безпеки. Публічне управління у сфері національної безпеки: суб'єкти та характеристика їх основних функцій. Принципи публічного управління у сфері національної безпеки.

Теоретичні та правові засади публічного адміністрування національно-безпековою сферою. Поняття та зміст правової категорії «національно-безпекова сфера». Стан наукових досліджень публічного адміністрування у сфері національної безпеки. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки як об'єкт законодавчого регулювання. Нормативно-правові акти, які регулюють діяльність суб'єктів публічного управління у сфері національної безпеки.

Державне управління у сфері національної безпеки. Мета державного управління у сфері національної безпеки. Організація та особливості державного управління у сфері національної безпеки. Державне управління національною безпекою: суб'єкти, об'єкти, функції та критерії ефективності. Загальна система суб'єктів гарантування національної безпеки. Механізм гарантування національної безпеки України.

Тема 6. Національна та міжнародна безпека: сутність, типологія, пріоритети

Національні інтереси, конфлікти і міжнародна взаємодія у політиці. Міжнародна безпека, основні загрози міжнародній безпеці.

Вплив міжнародної обстановки на Україну. Досвід правового регулювання у сфері національної безпеки країн-членів Європейського Союзу та інших іноземних держав.

Правові основи становлення і розвитку систем колективної та міжнародної безпеки. Правовий статус міжнародних організацій в галузі безпеки за участі України; їх завдання, компетенція, форми та методи діяльності.

Адаптація національного законодавства у сфері національної безпеки до правових стандартів країн-членів Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні джерела:

1. Богуцький П. П. Концептуальні засади права національної безпеки України : монографія. Київ-Одеса : Фенікс, 2020. – 376 с.
2. Бондаренко К. В. Публічне адміністрування національно-безпековою сферою в Україні: теоретико-правові та організаційні засади : монографія. Київ : Фенікс, 2019. – 406 с.
3. Публічне управління та адміністрування у сфері національної безпеки: (системні, політичні та економічні аспекти): словник-довідник / С.П.Завгородня, М.Г.Орел, Г.П.Ситник [уклад.] /за заг.ред. Д.В.Неліпи, Є.О.Романенка, Г.П.Ситника, Київ: Видавець Кравченко Я.О., 2020, 380 с.
4. Ситник Г. П., Орел М. Г. Публічне управління у сфері національної безпеки: підручник /за заг. ред. Г. П. Ситника, Київ : Видавець Кравченко Я. О. – 2020. – 360 с.
5. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, Клименко В. С. та ін.]. – Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. – 328 с.

Додаткові:

1. Антонов В. О. Конституційно-правові засади національної безпеки України : монографія / В. О. Антонов; наук. ред. Ю. С. Шемшученко. Київ : Талком, 2019. – 576 с.
2. Бондаренко В. О. Інформаційна безпека сучасної держави: концептуальні роздуми / В. О. Бондаренко, О. В. Литвиненко. Інвестиції: практика та досвід. – 2021. – № 5. – С. 95-101. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2021/17.pdf.
3. Гаврильців М. Т. Інформаційна безпека держави в системі національної безпеки України. Юридичний науковий електронний журнал. – 2020. – № 2. – С. 200-203. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lsey.org.ua/2_2020/54.pdf.
4. Грабар Н. С. Інформаційна безпека в умовах становлення глобального інформаційного суспільства. Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2019. – № 7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/7_2019/23.pdf.
5. Данільян О. Г. Національна безпека України: структура та напрямки реалізації: монографія / О. Г. Данільян, О. П. Дзьобань, М. І. Панов. – Харків : Фоліо, 2020. – 285 с.
6. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення : монографія / Криштанович М. Ф., Пушак Я. Я., Флейчук М. І., Франчук В. І. – Львів : Сполом, 2020. – 418 с.
7. Державний механізм забезпечення національної безпеки: інституціонально-правова та технологічна парадигми : монографія / Сухонос В., Сухонос В. – Суми : ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2019. – 288 с.
8. Доронін І. М. Національна безпека України в інформаційну епоху: правові аспекти : монографія. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2019. – 434 с
9. Екологічна безпека та економіка : монографія / М. І. Сокур, В. М. Шмандій, Є. К. Бабець, В. С. Білецький, І. Є. Мельнікова, О. В. Харламова, Л. С. Шелудченко. – Кременчук, ПП Щербатих О. В., 2020. – 240 с.
10. Публічне управління та національна безпека : монографія / А. М. Михненко, Н. М. Грущинська, Ю. В. Нестеряк, Я. Ф. Жовнірчик, І. І. Дейнега, В. П. Приходько, М. Л. Ніжніков, Е. М. Макаренко, О. В. Поліщук, І. В. Чібісова ; за ред. д-ра іст. наук, проф. А. М. Михненка і д-ра екон. наук, доц. Н. М. Грущинської. – Київ : НАУ, 2019. – 340 с.
11. Пучков О. О. Правопорядок у сфері національної безпеки сучасної України : монографія. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2019. – 208 с.
12. Public Administration and Management: modern scientific discussions : Collective monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2020. – 293 p.

Ресурси інтернету:

1. <http://www.rada.gov.ua> - Верховна Рада України.
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - веб-сайт Кабінету Міністрів України.
3. <http://www.minfin.gov.ua> - Міністерство фінансів України.
4. <http://www.ukrstat.gov.ua> - Державна служба статистики України.
5. <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index> - веб-сайт Державної аудиторської служби України.
6. <http://sfs.gov.ua/> - веб-сайт Державної фіскальної служби України.
7. <http://www.liga.net> - Ліга Бізнес Інформ
8. <http://www.nau.kiev.ua> - Нормативні акти України
9. <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php> – Бібліотеки в Україні.

10. <http://www.nbuv.gov.ua>. – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського
11. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> – Бібліотеки та науково-інформаційні центри України
12. <http://www.library.lviv.ua/> – Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
13. <http://uk.wikipedia.org> – вільна енциклопедія